

Anetta Bogusława STRAWIŃSKA

Uniwersytet w Białymstoku
a.strawinska@uwb.edu.pl
ORCID: 0000-0001-8401-3068

„BIAŁOSTOCKIE ARCHIWUM JĘZYKOWE” – NOWE OTWARCIE

„Białostockie Archiwum Językowe” należy dziś, pod koniec pierwszego ćwierćwiecza XXI wieku, do kanonicznych czasopism naukowych. Po dwudziestu trzech latach od wydania pierwszego numeru zyskało ono status legendy w środowisku rodzimych badaczy. Jest uznane za ikoniczne zwłaszcza wśród naukowców młodego pokolenia z Europy i poza nią. Z biegiem lat rocznik stał się po prostu lubiany i rozpoznawalny na świecie. „Białostockie Archiwum Językowe”, w zamyśle jego pierwszego naukowego redaktora i inicjatora – śp. prof. dr. hab. Bogusława Nowowiejskiego, miał być miejscem intelektualnych spotkań zwłaszcza białostockich językoznawców: polonistów, rusycystów, białorutenistów reprezentujących różnorodne szkoły badawcze i preferencje metodologiczne. W *Przedmowie* do pierwszego numeru czytamy:

Na dorobek wydawniczy tego środowiska składają się publikacje typu: monografie naukowe, materiały konferencyjne oraz – zróżnicowane co do treści i charakteru – książki zbiorowe. [...] Białostockim językoznawcom brakowało jednak ogólniejszego forum, na którego łamach mogliby regularnie informować o stanie prowadzonych prac badawczych, dyskutować z odmiennymi poglądami, omawiać i oceniać dokonania innych lingwistów. Dotychczasowe zaniedbanie w tym zakresie powinna, w naszym zamierzeniu, nadrobić niniejsza propozycja wydawnicza (Nowowiejski 2001: 5).

Rzeczywiście „Białostockie Archiwum Językowe” tę wyraźną lukę najpierw w lokalnej, później w polskiej i zachodnioeuropejskiej lingwistyce zapełniło w sposób spektakularny. Od pierwszego do dwudziestego trzeciego numeru zamieszczane w nim były przede wszystkim studia i szkice językoznawcze, ale także recenzje i omówienia literatury językoznawczej, sprawozdania z językoznawczych konferencji. Śp. Profesor B. Nowowiejski niejednokrotnie w „Białostockim Archiwum Językowym” umieszczał materiały i teksty niezwiązane z podstawową problematyką pisma w sposób bezpośredni umożliwiając zabranie głosu naukowcom, których badania wykraczały poza ramy jednej dyscypliny.

Od 2024 roku wskrzeszamy dział *variów* oraz zmieniamy formułę pisma. W zgodzie z ideami, dążeniami, pragnieniami pomysłodawcy rocznika otwieramy się na to, co jest motywowane zmianami dokonującymi się w świecie nauki. Śp. Profesora Nowowiejskiego jako naukowca cechowało pragnienie łączenia różnych przestrzeni badawczych. Jego zainteresowania koncentrowały się wokół takich zagadnień, jak: historia polszczyzny, dialektologia, onomastyka, polszczyzna kresowa, ale też język współczesnych mediów, język miasta, czy sportu (zob. więcej: Strawińska 2023: 149–161). Zarówno w swojej pracy naukowej, jak i w życiu ustawicznie poszukiwał nowych przestrzeni, czasem pozornie sprzecznych. Nie zamykał się na zmiany. W numerze 24 otwieramy Archiwum... na inne dyscypliny naukowe, takie jak literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, *media studies*, dzięki którym analizowane w nim zagadnienia, problemy zyskują szerszy ogólny, inspirujący do stawiania kolejnych pytań, inicjujący dyskusje, polemiki. Zwrot w stronę interdyscyplinarności, czy nawet multidyscyplinarności, wydaje się istotny w kontekście badań, ale również społecznego oddziaływania nauki, przenikania różnych przestrzeni, docierania do wielu czytelników, studentów różnych kierunków, badaczy wielu dyscyplin naukowych. Zastosowaną przez Śp. Profesora Nowowiejskiego formułę, która odsyła nas do archiwum, rozumiemy szeroko nie tylko jako ‘miejsce przechowywania dokumentów historycznych i współczesnych’, ale przede wszystkim przestrzeni, w której analizowane są aktualne problemy, mody, zjawiska obecne nie tylko w języku, ale i kulturze. Trudno przecież mówić o literaturze, filmie, serialach bez komponentu językowego. Podobnie też trudno pisać o współczesnych zjawiskach językowych bez odniesienia się do szeroko rozumianych tekstów kultury. Mimo zmieniających się narzędzi komunikacyjnych i życia w świecie cyfrowym posługujemy się narracjami, w których język stanowi kluczowe medium do snucia opowieści; rejestrującym zjawiska/trendy w kulturze.

Wyrażamy nadzieję, że zamieszczone w prezentowanym tomie artykuły z jednej strony okażą się potrzebnym i wartościowym zbiorem rozważań, który przyczyni się do holistycznego spojrzenia na język i kulturę, z drugiej – a może przede wszystkim – staną się inspiracją do pogłębionej dyskusji na temat kondycji współczesnej humanistyki i kierunku badań językowo-kulturowych.

BIBLIOGRAFIA

- Nowowiejski B., 2021, *Przedmowa*, „Białostockie Archiwum Językowe”, nr 1, s. 5.
- Strawińska A.B., 2023, *Profesor Bogusław Nowowiejski – badacz, dydaktyk, organizator życia akademickiego*, w: *Twórcy białostockiego środowiska filologicznego: profesoro-
wie* Elżbieta Feliksiak, Halina Krukowska, Bogusław Nowowiejski, red. J. Ławski, V. Wejs-Milewska, Białystok, s. 149–161.